

Olje- og energidepartementet

Vår ref.:
2019/401-2

Sakshandsamar:
Jorunn Sørli Tveiten
jorunn.tveiten@bygland.kommune.no

Dato
24.09.2019

MELDING OM VEDTAK

Melding om vedtak: Høyring - nasjonal ramme for vindkraft

Vedlagt er melding om vedtak frå handsaming av «Høyring – nasjonal ramme for vindkraft» i Bygland kommunestyre den 19.09.2019.

Med helsing
Bygland kommune

Jorunn Sørli Tveiten
Arkivleiar

Saksmappe: 2019/401
Sakshandsamar: ØMO
Dato: 27.08.2019

SAKSFRAMLEGG

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
83/19	Plan, miljø- og ressursutvalet	03.09.2019
75/19	Formannskapet	04.09.2019
63/19	Kommunestyret	19.09.2019

Høyring - nasjonal ramme for vindkraft

Grunna inhabilitet har Åseral kommune førebudd saka.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 19.09.2019

Handsaming:

Ordførar og rådmann er inhabil i saka. Vidar Frøysnes (varaordførar) leia møtet og rådmannen i Åseral er ansvarleg for saksframstillinga. Sakshandsamar Moltumyr møtte i saka. Ingen møtte som vara for ordføraren.

Framlegg frå V/H v/Torhild Austad:

Bygland kommune er rik på kultur og naturressursar, mange av dei i urørde heieområde med stort biologisk mangfald. Vi ynskjer å vere ein attraktiv kommune som fremmar livskvalitet og bulyst ved å ta vare på desse kvalitetane og føre dei vidare til komande generasjonar. Dette gjer vi best gjennom å satse på næringar og reiseliv som i størst muleg grad tek utgangspunkt i det naturgrunnlaget som kommunen vår representerar. I det grunnlaget inngår ikkje irreversible inngrep og ein infrastruktur som vil forringe biotopane for enkelte sårbare artar - samt trivsel og naturopplevingar for dei som bur og ferdast her. Det er også viktig å sjå dalføret Setesdal under eitt når det gjeld natur, reiseliv og kultur, ikkje minst etter at Setesdalskulturen i desse dagar er i ferd med å få plass på UNESCO si kulturarvliste. Bygland, saman med dei andre setesdalskommunane, har bidrege sterkt- og gjer det framleis - til produksjon av fornybar kraft til storsamfunnet ved vasskraftutbygginga i Otravassdraget og oppdemming av mange heievatn. Dette er utbyggingar som har påført kommunen vår store ulemper. Ytterlegare etableringar av vindkraftanlegg vil vere sterkt forringande på livskvaliteten for både menneske og dyr. Når no Evje og Hornnes, Vennesla og Åseral (samt alle agderkommunane som til no har gjeve svar), har krevd å bli tatt ut av Nasjonal ramme, og Valle og Bykle heller ikkje er del av rammeforslaget, er det naturleg at Bygland også blir ein del av eit vindkraftfritt Setesdal.

1. Bygland kommune krev difor at alt areal innan kommunen som er tatt med i framlegg til nasjonal ramme for vindkraft, vert teke ut av planen.
2. Bygland kommune seier nei til etablering av all vindkraftutbygging i kommunen. Slike etableringar vil føre til store negative konsekvensar for miljøet og omfattande naturinngrep i heieområda våre.

Ved alternativ røysting mellom framlegget frå V/H og framlegget frå formannskapet vart framlegget frå V/H vedteke med 9 mot 5 røyster

Avrøysting:

Namn	Røysting for framlegget frå formannskapet	Røysting for framlegget frå V/H
Anna Stella Karlsdottir		x
Torhild Austad		x
Anne Eikerapen		x
Olav Neset		x
Sven Richard Arnesen		x
Renate Øvergård		x
Ingar Lindsetmo		x
Vidar Frøysnes	x	
May Britt Stenjør		x
Sigbjørn Å. Fossdal		x
Heming F. Hansen	x	
Geir Skjevraak	x	
Vigdis Beisland	x	
Sigrid Greibrokk	x	
Resultat	5	9

Vedtak:

Bygland kommune er rik på kultur og naturressursar, mange av dei i urørde heieområde med stort biologisk mangfald. Vi ynskjer å vere ein attraktiv kommune som fremmar livskvalitet og bulyst ved å ta vare på desse kvalitetane og føre dei vidare til komande generasjonar. Dette gjer vi best gjennom å satse på næringar og reiseliv som i størst muleg grad tek utgangspunkt i det naturgrunnlaget som kommunen vår representerar. I det grunnlaget inngår ikkje irreversible inngrep og ein infrastruktur som vil forringe biotopane for enkelte sårbare artar - samt trivsel og naturopplevingar for dei som bur og ferdast her. Det er også viktig å sjå dalføret Setesdal under eitt når det gjeld natur, reiseliv og kultur, ikkje minst etter at Setesdalskulturen i desse dagar er i ferd med å få plass på UNESCO si kulturarvliste. Bygland, saman med dei andre setesdalskommunane, har bidrege sterkt- og gjer det framleis - til produksjon av fornybar kraft til storsamfunnet ved vasskraftutbygginga i Otravassdraget og oppdemming av mange heievatn. Dette er utbyggingar som har påført kommunen vår store ulemper. Ytterlegare etableringar av vindkraftanlegg vil vere sterkt forringande på livskvaliteten for både menneske og dyr. Når no Evje og Hornnes, Vennesla og Åseral (samt alle agderkommunane som til no har gjeve svar), har krevd å bli tatt ut av Nasjonal ramme, og Valle og Bykle heller ikkje er del av rammeforslaget, er det naturleg at Bygland også blir ein del av eit vindkraftfritt Setesdal.

1. Bygland kommune krev difor at alt areal innan kommunen som er tatt med i framlegg til nasjonal ramme for vindkraft, vert teke ut av planen.

2. Bygland kommune seier nei til etablering av all vindkraftutbygging i kommunen. Slike etableringar vil føre til store negative konsekvensar for miljøet og omfattande naturinngrep i heieområda våre.

Saksprotokoll i Formannskapet - 04.09.2019

Handsaming:

Ordførar og rådmann er inhabil i saka. Vidar Frøysnes (varaordførar) leia møtet og rådmannen i Åseral er ansvarleg for saksframstillinga. Sakshandsamar Moltumyr møtte i saka. Sigrid Greibrokk møtte som vara for ordførar.

Framlegg frå BB v/Hallstein K. Homdum:

1. Bygland kommune er negativ til etablering av vindkraft-anlegg i kommunen. Etablering av slike anlegg vil føre til for store miljømessige konsekvenser og store naturinngrep i våre heieområder.
2. Bygland kommune krev difor at alt areal innan kommunen som er medtatt i framlegg til Nasjonal Rammeplan for vindkraft, vert teken ut av planen.

Framlegg frå Sp v/Vigdis Beisland:

Som rådmannen sitt framlegg med fylgjande endringar og tillegg:

TIL ERSTATNING AV MOLTUMYR SITT TREDJE AVSNITT Bygland kommune vil at det skal gjerast ei nærare utgreiing av dei økonomiske insentiva for kommunar der vindkraft blir etablert. I dag er ein stor del av dette relatert til eigedomsskatt og det er ein usikkerhet kring framtidig utvikling av eigedomsskattenivået. Sidan kommunane gjer sine val basert på å forvalte ressursane for fellesskapet og framtidige generasjonar, er det viktig at det førast økonomiske ressursar attende til kommunen og lokalsamfunnet.

TILLEGGS AVSNITT I

Det er viktig at kommunen og lokalsamfunnet blir høyrte gjennom konsesjonsprosessen. Dette gjeld verknader for miljø, grannar, grunneigarar, reiselivsnæringa, hyttebruk, jakt og fiske og andre arealbrukande næringar. Ein føreset at rammeplanen blir avgrensa slik at det ikkje blir vesentleg visuell eksponering mot dalbotnen.

TILLEGGS AVSNITT II

Fleire av tema i rammeplanen må utdjupast og inngå i den endelege vurderinga i handsaming av den einskilde konsesjonssøknaden (avgrensa prosjekt). Før dette føreset ein at det blir utarbeidd regionale planer som avveg overordna samfunnsmessige tilhøve og konsekvensar.

Avrøysting:

Ein røysta først over framlegget frå BB v/Hallstein K. Homdum. Framlegget frå Hallstein K. Homdum (uttalen frå PMR) fekk 2 røyster og falt.

Deretter røysta ein over framlegget frå Sp v/Vigdis Beisland som fekk 3 røyster, 2 røysta mot.

Vedtak:

Under føresetnader av at Norge skal satse på vindkraft på land, så er det positivt med ei nasjonal ramme. Framlegget til ramme syner at ein ikkje har eit tilfredsstillande kunnskapsgrunnlag og at mange spørsmål må avklarast ved handsaming av dei einskilde konsesjonssøknadene. Eksisterande

kunnskap bygger på erfaringar med langt lågare turbinar enn dei som vil bli nytta i framtida og vil difor kunne vera mangelfull. Det er naudsynt at OED og NVE saman får eit realistisk bilete av korleis ramma kan nyttast og kva for kunnskap som manglar.

Eksisterande kunnskap oppfyller ikkje kravet til vurdering av samla belastning på naturmiljøet jamfør naturmangfaldlova § 10. Det vil ikkje vera tilstrekkeleg berre med ytterlegare konsekvensutgreiingar i samband med einskiltsøknader for å stette krava i naturmangfaldlova. Større område/fleire prosjekt må vurderast samla. Bygland kommune tilrår at det ikkje blir løyvd konsesjonar før konsekvensane er tilstrekkeleg utgreia. TIL

Bygland kommune vil at det skal gjerast ei nærare utgreiing av dei økonomiske insentiva for kommunar der vindkraft blir etablert. I dag er ein stor del av dette relatert til eigedomsskatt og det er ein usikkerhet kring framtidig utvikling av eigedomsskattenivået. Sidan kommunane gjer sine val basert på å forvalte ressursane for fellesskapet og framtidige generasjonar, er det viktig at det først økonomiske ressursar attende til kommunen og lokalsamfunnet.

NVE bør presentere det juridiske og økonomiske grunnlaget for fjerning av anlegg ved opphøyr av drift. Lover og forskrifter som regulerer konsesjonsbaserte næringar slik som petroleumsutvinning, akvakultur og kraftproduksjon bør gjennomgåast med sikte på å oppnå ei harmonisering av lovverket og styrking av miljøomsyn.

Ramma tek for lite omsyn til busetnad. Bygland kommune meiner dei retningsgjevande grensene for avstand mellom bustadar og turbinar må aukast monaleg

Det er viktig at kommunen og lokalsamfunnet blir høyrte gjennom konsesjonsprosessen. Dette gjeld verknader for miljø, grannar, grunneigarar, reiselivsnæringa, hyttebruk, jakt og fiske og andre arealbrukande næringar. Ein føreset at rammeplanen blir avgrensa slik at det ikkje blir vesentleg visuell eksponering mot dalbotnen.

Fleire av tema i rammeplanen må utdjupast og inngå i den endelege vurderinga i handsaming av den einskilde konsesjonssøknaden (avgrensa prosjekt). Før dette føreset ein at det blir utarbeidd regionale planer som avveg overordna samfunnsmessige tilhøve og konsekvensar.

Saksprotokoll i Plan, miljø- og ressursutvalet - 03.09.2019

Handsaming:

Sigbjørn Å. Fossdal (AP) fremma fylgjande framlegg:

1. Bygland kommune er negativ til etablering av vindkraft-anlegg i kommunen. Etablering av slike anlegg vil føre til for store miljømessige konsekvenser og store naturinngrep i våre heie-områder.
2. Bygland kommune krev difor at alt areal innan kommunen som er medtatt i framlegg til Nasjonal Rammeplan for vindkraft, vert teken ut av planen.

Røysting over rådmannen si innstilling mot framlegget til AP

Framlegget til AP fekk 3 røyster(AP, BB,H/V) mot 2 røyster(SP) og vart vedteken uttale

Uttale:

1. Bygland kommune er negativ til etablering av vindkraft-anlegg i kommunen. Etablering av slike anlegg vil føre til for store miljømessige konsekvenser og store naturinngrep i våre heie-områder.
2. Bygland kommune krev difor at alt areal innan kommunen som er medtatt i framlegg til Nasjonal Rammeplan for vindkraft, vert teken ut av planen.

Framlegg til uttale:

Under føresetnader av at Norge skal satse på vindkraft på land, så er det positivt med ei nasjonal ramme. Framlegget til ramme syner at ein ikkje har eit tilfredsstillande kunnskapsgrunnlag og at mange spørsmål må avklarast ved handsaming av dei einskilte konsesjonssøknadene. Eksisterande kunnskap bygger på erfaringar med langt lågare turbinar enn dei som vil bli nytta i framtida og vil difor kunne vera mangelfull. Det er naudsynt at OED og NVE saman får eit realistisk bilete av korleis ramma kan nyttast og kva for kunnskap som manglar.

Eksisterande kunnskap oppfyller ikkje kravet til vurdering av samla belastning på naturmiljøet jamfør naturmangfaldlova § 10. Det vil ikkje vera tilstrekkeleg berre med ytterlegare konsekvensutgreiingar i samband med einskiltsøknader for å stette krava i naturmangfaldlova. Større område/fleire prosjekt må vurderast samla. Bygland kommune tilrår at det ikkje blir løyvd konsesjonar før konsekvensane er tilstrekkeleg utgreia.

NVE må presentere informasjon om innbetalt eigedomsskatt frå eksisterande vindkraftanlegg slik at ein betre kan vurdere moglege inntekter ved søknader om konsesjon.

NVE bør presentere det juridiske og økonomiske grunnlaget for fjerning av anlegg ved opphøyr av drift. Lover og forskrifter som regulerer konsesjonsbaserte næringar slik som petroleumsutvinning, akvakultur og kraftproduksjon bør gjennomgåast med sikte på å oppnå ei harmonisering av lovverket og styrking av miljøomsyn.

Ramma tek for lite omsyn til busetnad. Bygland kommune meiner dei retningsgjevande grensene for avstand mellom bustadar og turbinar må aukast monaleg.

SAKSUTGREIING

Bakgrunn for saka

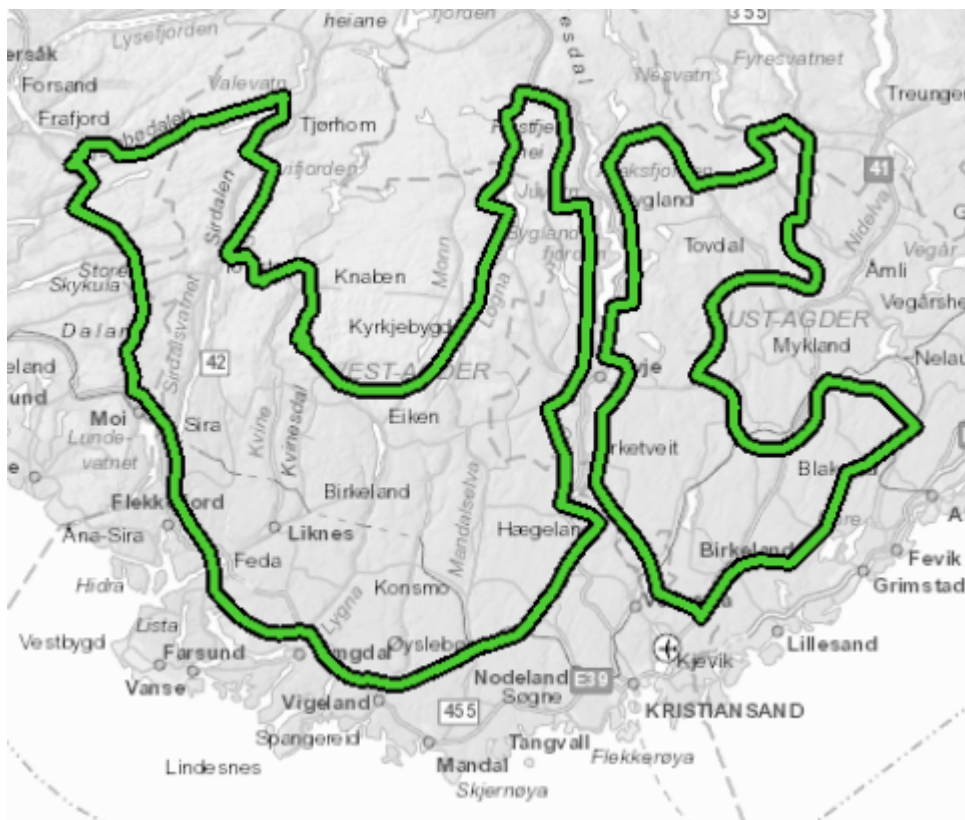
Olje- og energidepartementet (OED) har sendt framlegg til *nasjonal ramme for vindkraft på land* til høyring. Høyringsfristen er sett til 1.10.2019.

Bakgrunnen for høyringa ligg i *Stortingsmelding nr. 25 (2015 – 2016) Kraft til endring (Energimeldinga)*. Denne skildrar regjeringas energipolitikk.

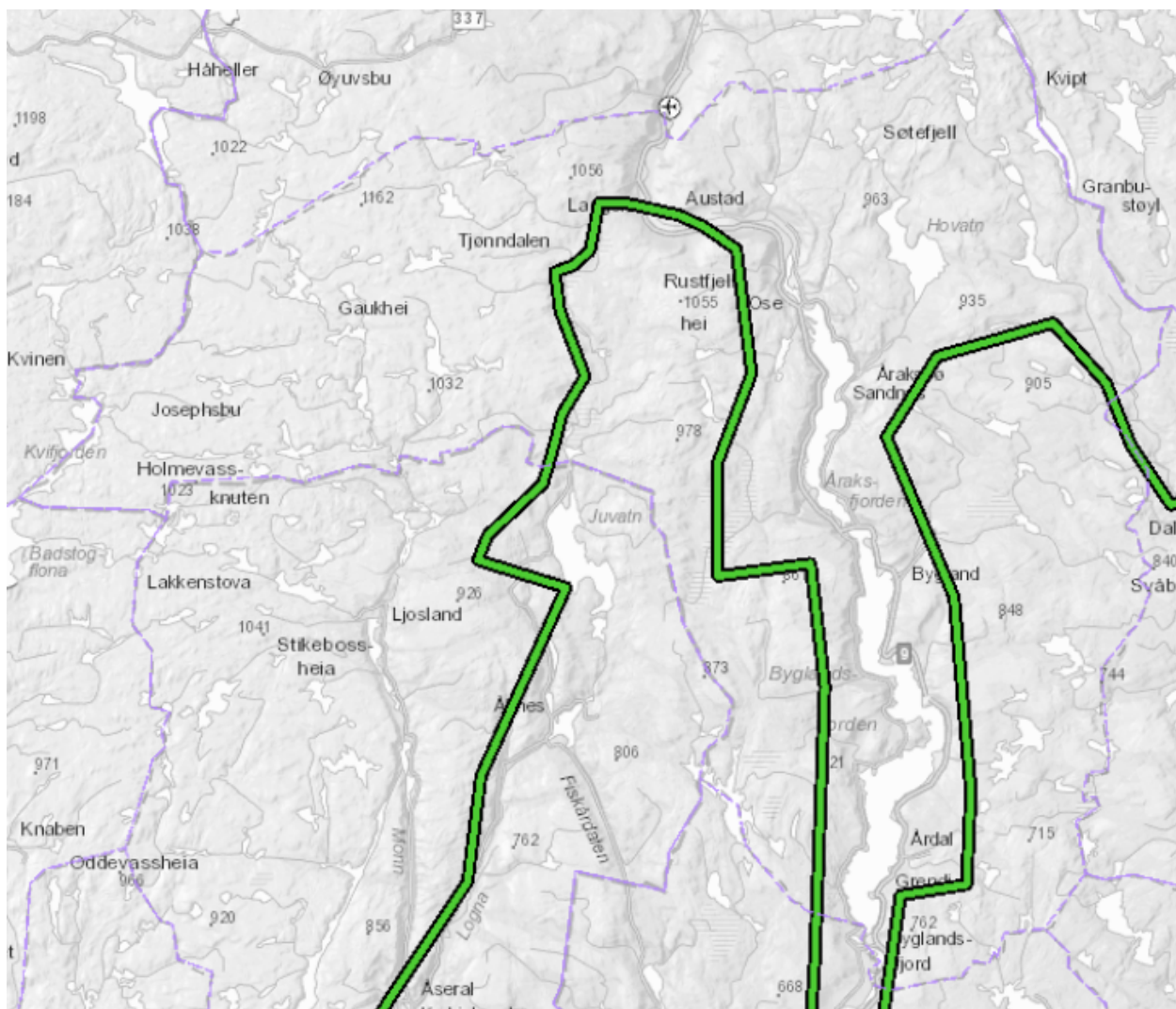
I meldinga går det fram at regjeringa ønskjer utbygging av vindkraft på land og at den ønskjer ei nasjonal ramme for dette.

Det er Norges vassdrags- og energidirektoratet (NVE) som har hatt ansvar for utarbeidinga av framlegget til ramme. Framlegget til ramme blir utgjort av tjugeein fagrapportar og eit kart. Fagrapportane skal summera kunnskapsgrunnlaget som finnes for tema som er relevante for avgjerd om utbygging av vindkraft. I tillegg blir det vurdert korleis kunnskapen kan nyttast i vindkraftsaker. Kunnskapen og konklusjonar er samla i ein rapport som òg finnes på www.nve.no

Kartet skal syne kor det kan vera eigna å etablere vindkraftanlegg. NVE har peika ut «Vindkraftområda» ut frå kunnskapen i fagrapportane, innspel dei har motteke og det dei kallar harde og mjuke eksklusjonar. (Oppramsing av kva tema som inngår i harde og mjuke eksklusjonar går fram av rapporten frå NVE frå s. 95 og frametter og på det interaktive kartet på NVE si heimeside.)

NVE sitt framlegg til kart. Vindkraftområda der Bygland inngår strekker seg frå Rogaland til Vest-Telemark..

Kartet syner korleis dei to vindkraftområda strekk seg inn i kommunen sørfrå.

I høyringsbrevet ber OED òg høyringsinstansane om synspunkt på om det er tenleg med ei nasjonal ramme.

I tillegg til sjølve rapporten, skildrar følgjande dokument prosessen og arbeidsmåten frå energimeldinga og fram til framlegginga av ramma (Dokument ligg på heimesida til NVE):

- Oppdragsbrevet frå OED til NVE, 9.2.2017
- Metodeskildring, brev frå NVE til OED, 1.9.2017
- Revidert metodeskildring, brev frå NVE til OED, 19.1.2018
- Informasjon om utpeiking av områder

Ramma er av generell art. Høyringsuttaler bør spegle dette. Det er difor ikkje naturleg å syne til vindkraftplanane ein kjenner til i Bygland når ein drøfter framlegget til ramme. Konkrete innspel om desse må gjerast i samband med eventuelle meldingar, og søknader om konsesjon.

Saksframlegget ville bli svært omfangsrikt om ein skulle skildre innhaldet i dei ulike fagrapportane for så å drøfte dette. Politikarane må difor sjølve studere relevante fagrapportar og dei andre nemnde dokumenta på direktoratet si heimeside www.nve.no under overskrifta «nasjonal ramme for vindkraft på land». Mykje av innhaldet går relativt klart fram om ein les samandraga i byrjinga av aktuelle rapportar. I vurderinga ønskjer eg å knytte kommentarar berre til dei rapportane eg meiner er mest relevante for å kunne gje innspel.

Sakshandsamar ser det ikkje som tenleg å drøfte spørsmål slik som; «*Er det verkeleg slik at norsk vindkraft vil erstatte kolkraft på kontinentet?*» eller «*Bør vi ikkje heller satse på vindkraftanlegg til havs?*» osv. Dette er ikkje fordi slike spørsmål er uvesentlege, men fordi det er framlegget til ramme vi er invitert til å uttale oss om, ikkje energimeldinga, eller andre spørsmål kring vindkraft.

Trulig vil mange uttala seg til høyringa. Innspel må difor vera godt fundert og samstundes ganske konkret formulert om ein skal ha von om gjennomslag.

Bygland kommune arrangerte eit ope møte om framlegget til nasjonal ramme 22. august. Meiningane om vindkraft var som venteleg delte, men eit fleirtal av dei som tok ordet var negative til etablering av vindkraftanlegg i kommunen.

Det blei hevda at etablering av vindkraftverk ville vera i motstrid med søknaden frå Setesdalen Spelemannslag til UNESCO om å gje musikk, stev og dans frå Setesdal status som immateriell verdskulturarv. UNESCO vil venteleg avgjera denne søknaden i desember i år.

Somme lyfta fram friluftslivet som dei fastbuande har i dei potensielle vindkraftområda. Andre meinte ein måtte prioritere arbeidsplassane og inntektene som vindkrafta kan gje.

Vurderingar og konsekvensar

Sakshandsamar ser tre ulike hovudhaldningar ein kan ha til høyringa av ramma.

1. Ein kan vera i mot vindkraft på land og bruke høyringsuttalen til å argumentera for dette synet. Fleire kommunar, mellom anna nabokommunar, har nyleg vedtatt som høyringsuttale at dei er negative til vindkraft i sin kommune. Ein kan hevde at dei med dette uttalar seg i større grad om energimeldinga frå 2016 enn om framlegget til ramme. Dette må ein sjå som uttrykk for at regjeringa si energimelding er i utakt med folkeviljen i deler av landet. Om ein er i mot regjeringa sin politikk om å legge til rette for vindkraftanlegg på land, er det sjølvsagt frustrerende å bli invitert til å delta i ein demokratisk prosess om kor vindkraftturbinane skal plasserast.
2. Ein kan vera tilhengar av vindkraft, argumentera for at ein stor del av kommunen bør vera aktuelt utbyggingsområde og generelt vera positiv til framlegget til ramme med, eller utan atterhald.
3. Det tredje alternativet er at ein ikkje tek eit avgjerande standpunkt om vindkraft men peikar på endringar som bør gjerast og kommenterer ulike sider ved arbeidet NVE har utført og som ein meiner er relevante for spørsmålet om etablering av vindkraft i kommunen og i regionen.

Saksframstillinga legg til grunn det tredje alternativet. Dette er ikkje fordi dei to fyrstnemnde haldningane ikkje er legitime. Eg vel det tredje alternativet fordi dette er det beste utgangspunktet for å kunne gje balanserte og konstruktive attendemeldingar på spørsmåla som framlegget til ramme reiser. Eit vedtak om ja, eller nei til vindkraft utan at ein går inn i spørsmåla som framlegget til ramme reiser, må sjåast meir som eit politisk signal. Dette står politikarar fritt til å gje. Administrasjonen bør konsentrere seg om å gje innspel til ramma.

Først det konkrete spørsmålet OED stiller i høyringsbrevet: Bør det fastsettest ei nasjonal ramme for vindkraft i Norge?

Det kan synast underleg at dette spørsmålet blir stilt etter at regjeringa har fastlagt i energimeldinga at ei slik ramme skal vera ein del av grunnlaget i deira politikk om å bygge ut vindkraft på land, og etter at det er brukt mykje ressursar på utarbeiding av framlegg til ramme.

Mi vurdering er at med som føresetnad at det skal etablerast vindkraftanlegg på land, så bør dette sjølvstykke skje etter ei grundig planlegging. Alternativet vil jo vera at vindkraftanlegg blir etablert litt meir tilfeldig etter kor det kjem initiativ frå utbyggjarar. Spørsmåla bør difor heller vera: *Kva status skal ramma ha og korleis skal den nyttast i praksis? Og på kva område gir ikkje ramma naudsynt kunnskap for å taka stilling til etablering av vindkraftverk?*

Det er usikkerheit kring statusen for nasjonal ramme. Det var eit ønske at den nasjonale ramma skulle skape ro kring spørsmålet om vindkraft. Det må vera rett å hevda at dette ikkje har skjedd. Vindkraftmotstandarar må ha lov å frykte at ramma blir for avgjerande slik at det nærast kan gå automatikk i at det blir løyvd konsesjon innafor vindkraftområde. På same måte må vindkrafttilhengjarar kunne frykta at det kan bli nærast uråd å få lov til å etablere vindkraftanlegg heilt, eller delvis innafor område som i dag ikkje er peika på som aktuelle for vindkraft. Det er naudsynt at OED og NVE gjer nokon grenseoppgangar og får eit realistisk bilete av kva ramma eigentleg leverer.

Generelt om fagrapportane:

Det er gjort mykje godt og grundig arbeid med fagrapportane. Tema som er valt synes å vera relevante. Det har blitt leita vidt etter aktuell informasjon.

Ei generell innvending mot fagrapportane er at dei bygger på ulike undersøkingar som allereie er fleire år gamle. Desse undersøkingane bygger igjen på tidlegare erfaringar. Rapporten om naboeverknader har til dømes eit kapittel om vindturbinar sin påverknad på eigedomsprisar.

Ut frå alderen på grunnlagsmaterialet må desse erfaringane vera frå ei tid då høgda på turbinane var atskilleg lågare enn i dag. Kva verdi har desse rapportane som kunnskapsgrunnlag når turbinane kanskje har blitt meir enn 100 meter høgare? Slik ser ein at den teknologiske utviklinga, for nokon spørsmål, har sprunge frå både energimelding og kunnskapsgrunnlaget.

NVE sin kloke konklusjon er for fleire av tema at den endelege vurderinga må bli overlaten til handsaminga av den einskilte konsesjonssøknaden. Dette gjeld i stor grad dei tema som det truleg vil vera mest merksemd rundt lokalt, mellom anna økonomiske ringverknader generelt, verknader for naboar, for reiselivsnæringa, for hyttebygging, for jakt og fiske som næringsverksemd, for arealkonkurrerande næringar (Dette kan vera landbruk) samt for dei naturfaglege rapportane.

For fleire av rapportane ser eg det ikkje som naturleg at kommunen har merknader. Dette gjeld mellom anna Elektronisk kommunikasjon, Forsvaret, Klimaavtrykk og livssyklusanalyser, Reindrift og annen samisk utmarksbruk og Sivil luftfart.

Tilhøve mellom nasjonal ramme og naturmangfaldlova:

I Agder er relativt store område peika ut som aktuelle for vindkraftanlegg og relativt mange vindkraftprosjekt er under planlegging. Mi vurdering er at desse samla vil kunne påverka natur og samfunn sterkt. Eg ser ikkje at den nasjonale ramma, saman med konsekvensutgreiingar for einskiltprosjekt vil gje eit naudsynt kunnskapsgrunnlag for å kunne taka stilling til dei samla verknadene på naturmiljøet av dei nemnde prosjekta som er under planlegging.

Med andre ord; framlegget til ramme, energimeldinga og oppdragsbrevet frå OED til NVE vektlegger ikkje prinsippa i naturmangfaldlova i tilstrekkelig grad.

For å oppfylle naturmangfaldlovas krav om å vurdere samla belastning (§ 10), vil det være nødvendig å vurdere alle, eller grupper av prosjekta samla.

NVE rører ved prinsippa i § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning i drøftinga av føringane frå OED (Metodeskildring, brev frå NVE til OED, 1.9.2017). Dei vurderer at; *Områdene bør i utgangspunktet være store nok til at det kan tas hensyn til at arealene ikke kan utnyttes maksimalt, blant annet som følge av samlet miljøbelastning fra flere vindkraftanlegg og lokale variasjoner i vindressurser og nettkapasitet* (frå punkt 2.2 føringar frå OED s. 9). Eg ser likevel ikkje at dette er tilfredsstillande med omsyn til §§ 5, 6, 8 og 9 i naturmangfaldlova. Dermed er heller ikkje prinsippet i § 7 om offentlig beslutningstaking tilfredsstillande ivareteke.

Bestillinga frå OED ber ikkje spesifikt om ei oppdatering på kva for kunnskap som manglar og korleis ein kan skaffe denne for å imøtekomma naturmangfaldlova. OED ber i staden om framlegg til; *«hvordan viktige miljø- og samfunnshensyn kan innpasses der en ikke har tilstrekkelige data, eller varierende kvalitet på dataene»* (Metodeskildring, brev frå NVE til OED, 1.9.2017, frå punkt 2.1 bestillinga s. 8) NVEs svar på dette er at: *«Rapportene vil baseres på eksisterende litteratur og erfaringer fra eksisterende vindkraftverk.»* (Frå metoderapporten, samandrag s. 2) Dette er ikkje tilfredsstillande. Eg syner her til følgjande formulering i naturmangfaldlova § 8 om kunnskapsgrunnlag *«Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.»* Eg meiner vindkraftplanane som ligg føre representerer ein risiko for skade på naturmangfoldet som gjør at ein må stille store krav til kunnskapsgrunnlaget.

Det kan synast som om NVE er klar over at prosessen og framlegget til ramme ikkje har oppfylt naturmangfaldloven i tilfredsstillande grad. Dei skriv: *«Den generelle aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6 gjelder for arbeidet med nasjonal ramme, og prinsippene i §§ 8 – 12 om bærekraftig bruk vil ligge til grunn for vurderingene som blir gjort i prosjektet. Rent formelt kommer likevel ikke §§ 8 – 12 til anvendelse, siden utarbeiding av forslag til nasjonal ramme for vind er et faglig råd og ingen utøvelse av offentlig myndighet.»* (Frå 2.4 Rettslege føringar s. 10.)

For å oppfylle naturmangfaldlova er det naturleg å stoppe handsaming av nye søknader om etablering av vindkraftverk og samstundes sette i gang arbeid for å skaffe eit kunnskapsgrunnlag som gjer det mogleg å vurdere samla belastning ved etablering av vindkraft. Faggrupper må utforme program som kan gjennomførast for å få eit naudsynt kunnskapsgrunnlag som tilfredsstiller naturmangfaldlovas § 8.

Med så klare frontar som spørsmålet om etablering av vindkraftanlegg har fått, ser eg det som utenkeleg at ikkje spørsmålet om omsynet til naturmangfaldlova og kva som er eit tilfredsstillande kunnskapsgrunnlag vil bli prøvd rettsleg – om då ikkje regjeringa vel å gå tilbake på planane om vindkraftutbygging på land.

Så til fagrapportane, og først litt om kva eg saknar i desse.

Eigedomsskatt:

Forventning om framtidige inntekter vil vera eit særskilt viktig moment når kommunar skal taka stilling til konsesjonssøknader. Kommunane si vurdering handlar i stor grad om å halda eigedomsskatt og arbeidsplassar opp mot ulemper. Ut frå dette må NVE, som skal ta avgjerd om konsesjon ut frå ei totalvurdering av verknadene, ha oversyn over inntektsbilete til kommunane. Eigedomsskatten er ei av dei viktigaste samfunnsmessige verknadene av eit vindkraftanlegg. Det er for enkelt å seia at eigedomsskatten blir fastsett ut frå eigedomsskattelovas § 8 og skattesatsen som kommunen har valt. Korleis blir til dømes resultatet av retakseringar?

I fagrapporten «Næringsutvikling» går det fram at for vindkraftverket på Smøla så utgjorde eigedomsskatt 8,8 millionar kroner, eller ca. 26 %, av dei totale driftsutgiftene på kr 34 millionar kroner i 2014. Dette er interessant, men utgjør ikkje heile bilete. Lindesnes kommune opplyser at eigedomsskatten frå vindkraftanlegget på Fjellskår var på kr 128.790 i 2014, kr 62.810 i 2015 og kr 12.375 i 2019. Inntektskatten i 2019 vil altså vera om lag ein tittel av kva den var i 2014. Variasjonen har naturlege forklaringar, men syner klart at eigedomsskatten vil kunne variera sterkt. For kommunen er det avgjerande at inntektene frå eigedomsskatt er føreseielege.

Eg ønsker å kunne vurdere kva som er ein realistisk storleik på framtidig eigedomsskatt ut frå erfaringane frå anlegga som er etablert. Kvifor kan eg ikkje finne eit oversyn over eigedomsskatteprofilen for alle vindkraftanlegg i Norge i ein av fagrapportane eller på NVE sine sider? Eg har tatt dette spørsmålet opp med representantar for NVE på informasjonsmøter. Svaret har vore at skatt er finansdepartementet sitt bord. Eg meiner det burde vera ein sjølvsgatt del av kunnskapsgrunnlaget, og ein sjølvsgatt del av NVE sitt samfunnsansvar, å ha oversyn over kva skatteinntekter vindkraftverk har gitt vertskommunane.

Fjerning av turbinar og andre anlegg ved opphøyr av drift slik som til dømes ved konkurs, avslutta konsesjonsperiode etc:

Petroleumslova og akvakulturlova med forskrifter har innhald som skal sikre fjerning av anlegg etter avslutta bruk eller ved konkurs. Eg ser ikkje noko liknande i energilova. NVE opplyser at det blir sett som ein føresetnad for konsesjon at det frå det 12. driftsåret skal gjevast garanti for fjerning av vindturbinar ved avslutta drift. Kva då om anlegg går konkurs før det 12. driftsåret? Eg har trong for å kjenne både den juridiske ramma og det økonomiske reknestykket omkring fjerning av vindkraftanlegg. Desse opplysningane burde vera ein del av den nasjonale ramma. Om ein vågar å gå eit steg vidare, så bør ein vurdere å sette ned eit utval som går gjennom lovverket rundt konsesjonsbaserte næringar slik som dei eg har nemnd med målsetjing om å harmonisera lovverket og styrke miljøomsyna.

Fleire innleiarar på møter om vindkraft har vore opptekne av sikkerheit for fjerning også av veganlegg og oppstillingsplasser etc. når konsesjonstida er avslutta. Dette synes for meg å vera for radikalt. Eg trur at grunneigarar og andre, berre unnataksvis vil ha ønskje om å fjerne eit godt vegnett og flate oppstillingsplassar.

Lokal og regional næringsutvikling:

Talet på arbeidsplassar er eit anna tema som vil vera avgjerande viktig for politikarane i ein kommune. Fagrapporten om næringsutvikling slår klårt fast at arbeidsplassvinsten er størst i byggefasen. Fagrapporten slår fast at ein må kunne ha ei realistisk von om at lokalt og regionalt næringsliv kan få hand om så mykje som 10-20 % av dei totale investeringane. Kraftverka gir relativt få arbeidsplassar i driftsfasen. Dette synes å vera ganske naturleg og vil vera naudsynt om vindkraft skal kunne vera konkurransedyktig. Frå bransjen blir det opplyst at det erfaringsvis er trong for ca. 10 arbeidsplassar for å drifte eit anlegg på om lag 400 MW. NVE konkluderer med at vektlegging av økonomiske ringverknader bør overlatast til konsesjonshandsaminga av konkrete vindkraftprosjekt.

Naboverknader:

Eg blir kritisk når eg les rapporten om naboverknader. Det synes som om utgangspunktet for drøftinga har vore; Kor nære kan folk tole at vi plasserer turbinar utan at dei tek direkte skade av det? I staden kunne utgangspunktet ha vore; Kor langt borte må turbinane vera for at folk kan trivast? Rapporten argumenterer for at det er feil å fastsetta ei minsteavstand mellom bustader og vindturbinar, men synes å helle i retning av Danskane sin tommelfingerregel om ei minsteavstand på 4 x høgda på turbinen. For meg synes det utenkjeleg at det skal følast greitt med til dømes 200 meter høge vindturbinar nær bustaden berre turbinen er minst 800 meter borte og støyen er under 45 DB. Med omsyn til støy fortalde ein «vindtilhengar» frå Lista at på 1500 meter avstand så høyrer ein i alle fall ikkje noko. Rapporten meiner at ein avstand på 800 – 1000 m (4 x turbinhøgda) i dei fleste tilfelle vil vera tilstrekkeleg.

Eg ser ikkje at vindkraft kan utviklast i Norge på ein harmonisk måte om ein heile tida skal leggja seg så tett som råd inn til folk si tolegrense. Eg meiner at dei retningsgjevande grensene for avstand mellom bustadar og turbinar må aukast monaleg.

Eg syner elles til kva eg har skrive om moglege verknader for eigedomsprisar lenger framme.

Reiseliv:

Rapporten syner til at det ikkje finnes undersøkingar som viser at vindkraftanlegg påverkar reiselivsnæringa negativt. NVE konkluderer med at det likevel er sannsynlig at einskilte område med reiseliv basert på natur- og landskapsopplevingar kan bli påverka negativt, og at verknader for reiselivsnæringa kan bli vektlagt i handsaminga av vindkraftsøknader.

Eg synes det er for lett vint når det i reiselivsrapporten blir synt til ei undersøking som synte at vindkraftverket hadde hatt ein positiv verknad for reiselivsnæringa. Korleis heng dette saman? Jau, dei som bygde vindkraftanlegget hadde budd på den aktuelle overnattingsstaden i anleggsperioden. Det er meir truverdig når det blir synt til at reiselivsnæringa kan utvikle seg positivt som følgje av at kommunen, med skatteinntektene frå vindkraftanlegget, har økonomi til å drive eit aktivt næringsarbeid.

Reiselivsnæring i Bygland må kunne seiast å vera basert på naturoppleving. Eg vurderer at eit vakkert og relativt urørt landskap og turterreng er ein viktig motivasjon for å bruke fritida i kommunen. Det er difor grunn til å tru at vindparker vil kunne ha negativ verknad.

Dei naturfaglege rapportane:

Det er påvist at vindkraftanlegg kan ha sterk negativ effekt for ulike artar fuglar, men at verknadene ofte vil vera usikre. Kunnskapshola er store. NVE føreslår at konkrete vurderingar best kan gjerast i samband med handsaming av einskiltsøknader.

Eg er langt på veg samd i dette, men syner til vurderingane ovafor kring tilhøvet mellom framlegget til nasjonal ramme og naturmangfaldlova. Verknadene for til dømes fuglar på trekk bør truleg gjerast samla for større områder og ikkje berre for einskiltområde.

Kartet:

Den vestlege delen av kommunen som inngår i landskapsvernområde samt omsynssone villrein er ekskludert frå mogleg vindkraftutbygging. Det same gjeld villreinområde i nordaust. Dette synes rimeleg.

Dalbotnen og liene på kvar side er ekskludert. Dei viktigaste eksklusjonsfaktorane her er manglande vindressursar og omsyn til at arealet er nedbørsfelt for drikkevasskjelde.

Resterande areal er i stor grad peika ut som mogleg vindkraftområde.

Det synes litt underleg at den nordre delen av det vestlege utbyggingsområde er trekt heil ned i dalbotnen ved Heggland – kryssar elva - og strekk seg opp i lia på austsida av Otra.

Men om ein studerer kartlaga NVE har lagt til grunn, kan ein sjå at denne delen av område likevel er ekskludert frå vindkraftutbygging på grunn av manglande vindressursar og av omsyn til fuglelivet. Eg syner elles til merknadene til rapporten om naboverknader.

Åseral, 27.08.2019

Rådmann i Åseral

Vedlegg:

- 1 Brev frå Olje- og energidepartementet der dei sender framlegg til ramme ut på høyring
- 2 Innspel til høyring - Forum for natur og friluftsliv Agder
- 3 Innspel til høyring - Skjeggedal Utmarkslag
- 4 Innspel til høyring - Visit Setesdal